

PAPIRMAGERNE

WIDERSTRÖM - SLÆGTEN
ca. 1740 - 1840

INDLEDNING

Blandt anetavlens 32 tiptip-oldeforældre findes en svensk papirmager ved navn Jonas Widerström. Husförhørs-längden angiver, at han var født i Långasjö 1748, og det skulde således være en let sag at finde hans forældre. Men uheldigvis er Långasjö et af de mest udbredte stednavne i Syd-sverige (se blot de utallige lange søer på kortet), og trods en årrækkes ihærdig søgen og sideløbende efterlysning i svenske fagblade er Jonas' fødested endnu ikke fundet. Det er dog mest sandsynligt, at det har været i omegnen af Långasjö i Kronobergs län nær grænsen til Kalmar län.

Under denne efterforsk-ning er der imidlertid opsamlet

en stor mængde data om personer af navnet Widerström, som har kunnet tænkes på en eller anden måde at ville lede til det "rigtige" Långasjö. Da det har vist sig, at en hel del af disse personer har tilbragt deres liv omkring fremstillin-gen af håndlavet papir især i Småland, må det være berettiget at give en oversigt over nogle af de fremkomne oplysninger. Til indledning bringes her nogle uddrag af bogen "Molæ Chartariæ Suecanæ", udg. i Stockholm 1923 som Svenska Pappersbruksföreningens 25-årsskrift. 1'binds 2'kapitel (side 65-198) er af Sune Ambro-siani og har titlen "Pappers-tillverkningen i Sverige intill 1800-talets mitt".

PAPIRFREMSTILLING

Papirmagere 1762

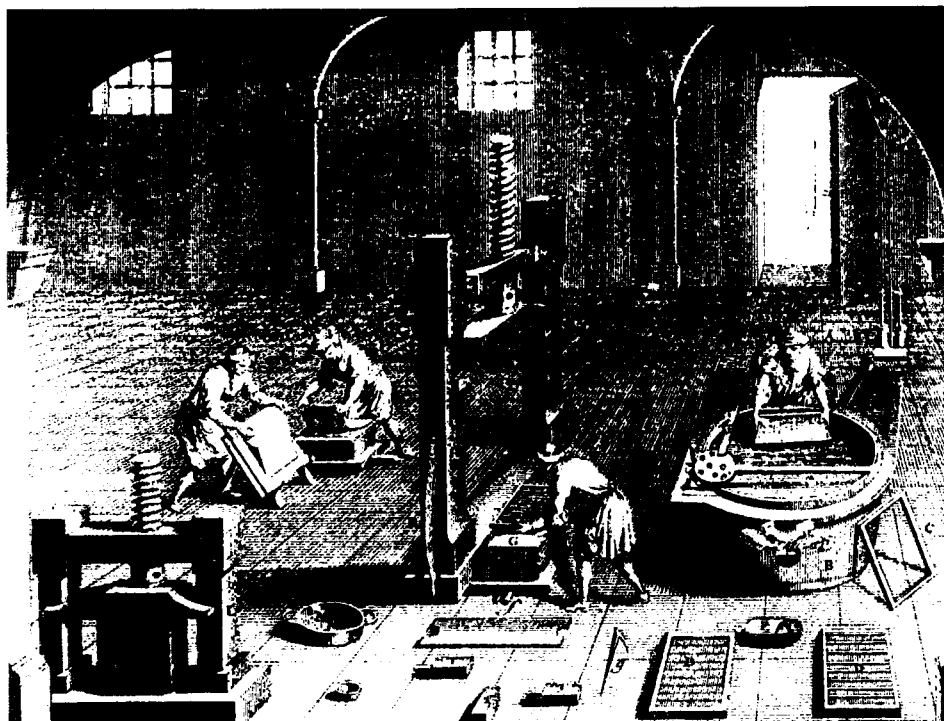
Fremstillingen af papir var udelukkende et håndværk helt til ca. 1800, da de første papirmaskiner fremstilledes i Frankrig, Tyskland og England. I Danmark blev den første maskine, som var af engelsk oprindelse, installeret i Strandmøllen 1830 og den efterfulgtes af en dansk konstrueret maskine i Ørholm. I Sverige begyndte man samtidig at indføre fabrikmæssig produktion. Maskinerne åbnede mulighed for at tilfredsstille det stigende behov for papir; stadig nye opfindelser muliggjorde omkr. 1870 en egentlig masseproduktion af papir, som blev et af de træproducerende landes vigtigste produkter.

Men råmaterialet for papirfremstilling var oprindeligt ikke træ. Betegnelsen papir hidrører som bekendt fra planten Papyrus, som i det gamle Ægypten anvendtes til fremstilling af blade til skriftlige meddelelser. Sideordnet hermed lavedes pergament, fremstillet af fåreskind, til vigtigere dokumenter. I det fjerne Østen lavedes papir af

bl.a. bomuld, af morbærtræets bark og af hørfibre.

I nyere tid har det vigtigste råmateriale til bedre papirkvaliteter været hørfibre, som skaffedes i form af klude ("lump" på svensk). Efterhånden som behovet voksede, kneb det med at fremskaffe tilstrækkeligt materiale af denne art, og der eksperimenteredes derfor med mange andre materialer, indtil man ved 1800-tallets midte fandt frem til træmasse.

Hvornår begyndte man at lave papir af hør? Det ældste kendte anlæg i Europa skal være opstået omkr. 1050 i kongeriget Valencia i Spanien, muligvis begyndt af arabere. Siden spredtes kundskabet derom i Sydeuropa, og i Nordtyskland fandtes ved middelalderens slutning flere papirmøller. Såvidt man ved har man dog først efter 1500 kunnet finde sådanne anlæg i Skandinavien. Omkr. 1560 fandtes i Sverige et anlæg i Norrström, og 1587 anlagde Tycho Brahe et på Hven, som dog kun virkede i kort tid.

Fransk formrum 1698

I 1600-tallet udvikledes papirindustrien, og i 1700-tallet tog den rigtig fart. Der opstod i Sverige en mængde "bruk", både store og små, som i ældre tid alle krævede et privilegiebrev fra regeringen. Især efter Napoleonskrigene, da der var dårlige konjunkturer for jernindustrien, fandt mange jernværksejere det givtigt at oprette papirmøller for udnyttelse af den overskydende vandkraft.

Den håndværksmæssige fremstilling af papir fortsatte i 1800-tallet ved siden af den maskinelle, omend i mindskende grad, indtil efter den første verdenskrig, da de sidste værker nedlagdes. Idag er håndlavet papir et produkt, der kun produceres ganske enkelte steder og til særlige formål.

En svensk papirmølle omfattede i gamle dage lokaler til oplagring af indsamlede klude, til formning, limning, tørring, færdiggørelse og lager. Ved møllen var ansat en inspektør, som stod for økonomi og salg, og en værkfører eller

papirmester/papirmager, som tog sig af den daglige ledelse af fabrikationen. Ved mindre anlæg deltog værkføreren i arbejdet. Andre steder ansatte ejeren en papirmester, som passede både fremstilling og økonomi, eller anlægget kunde forpagtes af en papirkyndig mand. Ved større anlæg var der flere overordnede, såsom valsemester, limmester, pakkemester og salgsmester.

Desuden fandtes et antal svende ("gesäller"), i begyndelsen blot to til fire, men omkr. 1800 et dusin eller fler. Endelig fandtes lærlinge, som efter endt uddannelse fik svendebrev ligesom andre håndværkere og derefter ofte tog "på valsen" i udlandet for videre uddannelse og dygtiggørelse. Mange vendte efter udlandsrejsen tilbage til lærestedet og blev dér resten af livet, men der var også en del udveksling af personale mellem de forskellige brug; derfor ser man ofte, at folkene har skiftet bopæl, idet de dog mest holdt sig til visse regioner,

med klude måtte svendene beskæftiges med andet arbejde. Behandlingen af kludene var mest besørget af kvinder, som regel enker eller børn af svendene.

Papirværkerne var meget brandfarlige, da bygningerne jo indeholdt store mængder af klude og andre brændbare materialer. Det blev en gang skæbnesvangert for Skorpetorp, som nedbrændte i 1830 men blev sat istand 1835 af ejeren, landshøvding Nordenankar.

Som eksempel på et ældre værk vises på forrige side tegninger af møllebygningen på Fröåsa i Virserum sogn, bygget som et bjælkehus i to etager på en grundmur af kampesten. Den lå ved en å, hvis vand gennem møllehjulet gav drivkraft til "hollænderen", en maskine, som afløste de tidligere stamper-møller, og hvori kludene sønderdeltes. På dette værk fandtes yderligere kun tre bygninger, nemlig en tørrelade og to beboelseshuse.

Om vinteren, når papiret ikke kunde tørre ude i laderne eller på jorden, måtte det ofte bæres ind i "patronens" bolig for at tørre der i de fine stuer. Når et læs papir var færdigt, rejste papirmesteren selv eller en anden til Oskarshamn eller Mönsterås med de færdige varer. Derfra kom det meste på skuder til Stockholm eller Malmö. F.ex. rejste Demoiselle Ulrika Widerström 27/9 1829 til Stockholm med pap fra Bankeberg.

Det er konstateret, at der i løbet af de 300 år efter 1600 fandtes ca. 150 papirmøller i Sydsverige, hvoraf nogle kun fungerede i en halv snes år, medens andre eksisterede i generationer og enkelte i 2-300 år. På kortet næste side ses beliggenheden af de vigtigste. Papirværkerne var altid placeret ved et vandløb, da de var afhængige af vandkraften til

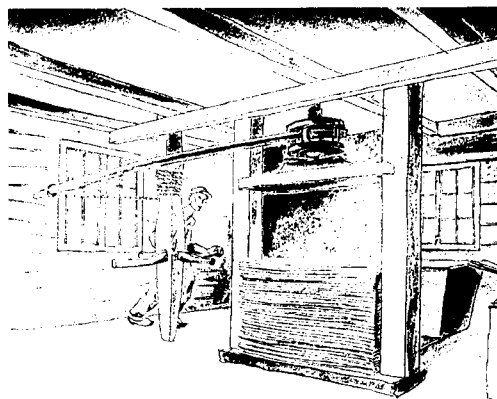
drift af møllerne og af rigelige mængder vand til produktionen.

BANKEBERG OG SKORPETORP

Den lille by Fliseryd ligger en snes km SV for Oskarshamn, ikke langt fra Emåens udløb i havet. Midtvejs ligger landsbyen Skorpetorp, og lidt vest for Fliseryd, op mod Högsby, ligger Bankeberg. Ved disse to lokaliteter lå engang to papirværker med samme navn som landsbyerne.

Bankeberg var anlagt af major Alexander Nordenankar iflg. Privilegium af 17/5 1775 og blev nedlagt omkr. 1888. Efterfølgende ejere var admiral Johan Nordenankar og fra 1815 landshøvding Gustaf Nordenankar. Driften ledes først af en papirmester Fredin, hvis løn var 40 daler om året; svendene havde fra 12 til 16 daler plus nogle naturalier. 1777 var Israel der iflg. husförhörlängden, han havde fra 1767 været papirmester på Skorpetorp.

På Bankeberg tilvirkedes konceptpapir og grovere sorter. Allerede omkr. 1780 fremstillede man her "en sorts papper, som kunde brukas till taktäckning, och genom någon föga kostsam överstrykning länge skall kunna bibehålla sig", altså tagpap, som må have

Pressen på Fröåsa

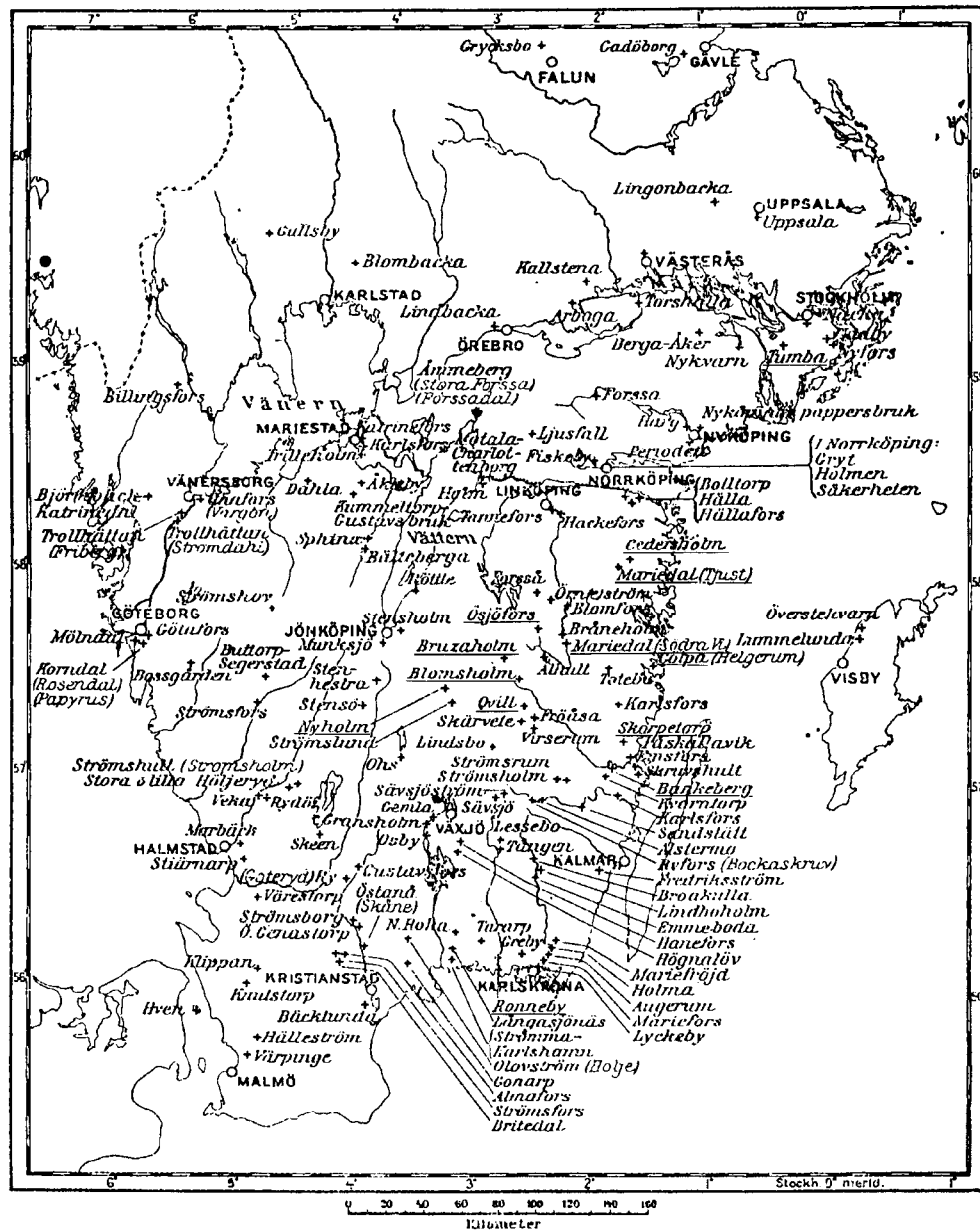
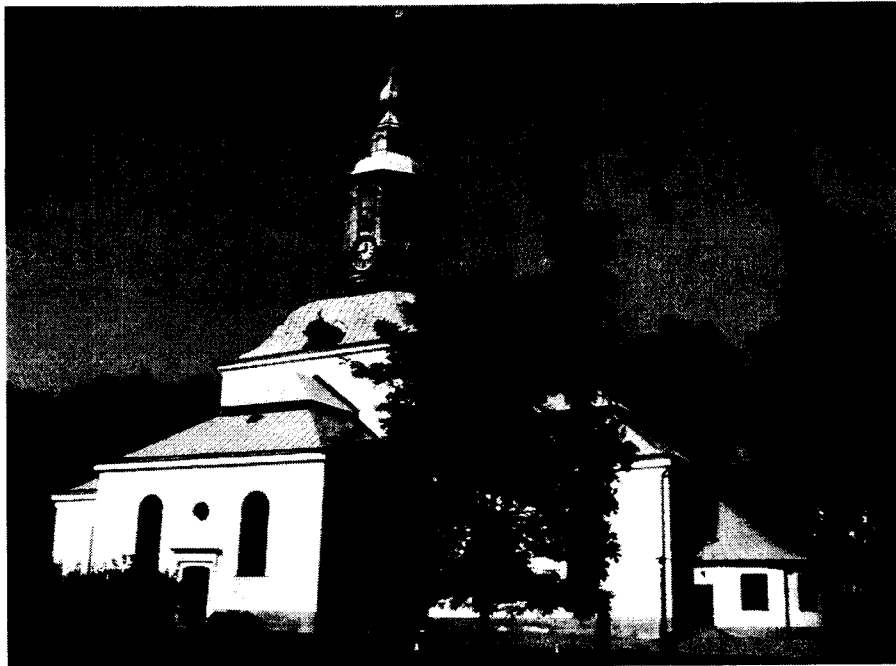

Fig. 76. Karta över kända handpappersbruk i södra Sverige.

været en ny opfindelse. Senere lavedes også tapetpapier.

Skorpetorp ligger i Döderhults sogn ved grænsen til Fliseryd sogn. Værket af samme navn var anlagt af kornet J.E. Skytte i 1700-tallets begyndelse og fremstillede konceptpapier, kardus og makulatur. Omkr. 1800 købte Nordenankar

værket, og som det fremgår af de følgende sider udveksledes papirmestrene Widerström flere gange mellem disse to værker. Senere blev også Israels søn Petter papirmester på Skorpetorp og gjorde det så godt, at han blev ejer af papirværket Qvill i Ökna sogn, hvor Jonas da var papirmester.

Carl Gustafs Kyrka i Karlshamn

Kirkerummet

PAPIRMAGERNE

Papirfremstillingen var til en vis grad beslægtet med et andet gammelt håndværk, garvningen, og i 1700-tallet var det almindeligt for byernes borgere at gifte sig inden for deres egen profession. Det kan derfor ikke undre, at den unge garvermester fra Döderhult, Johan David Bodecker, fandt en

papirmesters datter til brud.

Dette kapitel vil berette om hendes slægt, som i flere generationer var papirmagere, og om de steder, hvor man fra husförhörslängderne (herefter betegnet HFL) ved, at de var beskæftigede og levede med deres familier.

En af vanskelighederne ved at fortolke arkivernes oplysninger er, at en del af papirarbejderne, efterhånden som de forfremmedes og/eller flyttede til et andet værk, ofte antog et "finere" navn. Det kunde undertiden være en af "papirfabrikørernes" familienavn, da disse var højt ansete personer. Der er i det følgende kun berettet udførligt om efterkommere af Jonas og Israel Widerström med ægtefæller. Øvrige personer af navnet, som er påtruffet mangfoldige steder, er særskilt omtalt.

Når netop Israel er taget med i denne beretning sammen med hovedpersonen Jonas, skyldes det, at meget tyder på, at de var brødre, men det har blot ikke kunnet konstateres. Det er heller ikke sikkert, at de overhovedet har heddet Widerström ved dåben.

JONAS (1748-1815) OG EFTERSLÆGT

27. oktober 1778 blev ungkarlen **Jonas Widerström** ægteviet i Carl Gustafs Kyrka i Karlshamn.

Kirken i Karlshamn var opkaldt efter Carl X Gustav, som i 1664 havde grundlagt byen, efter at Danmark havde mistet Blekinge til Sverige ved Roskilde-freden 1658. Den nuværende kirke, som afløste en midlertidig trækirke, er i korsform og blev indviet 1702. Blandt dens inventar er en ejendommelig døbefont i messing fra 1717, skænket af den daværende borgmester. Den er formet som et kæmpemæssigt ciborium (en skål med låg til nadverbrød). Heri var Jonas' brud i sin tid blevet døbt af præsten Erasmus Trägårdh. Hans forgængers portræt er gengivet herefter.

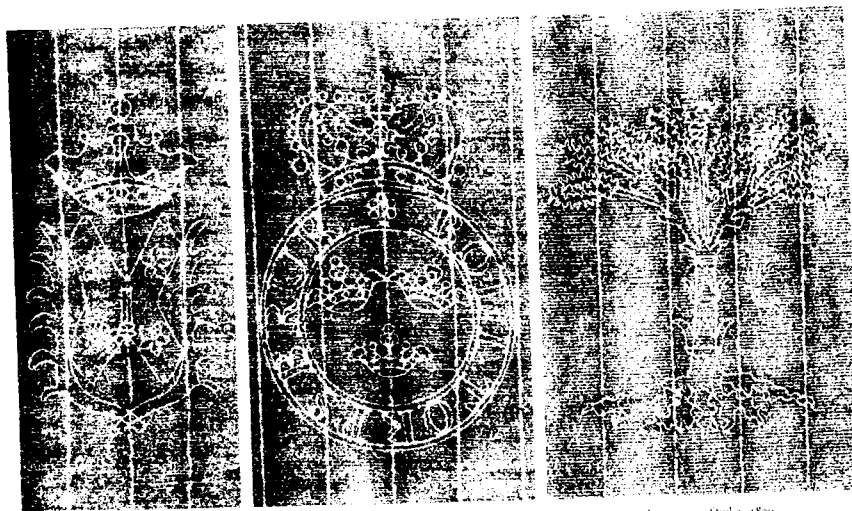

Henrik Sederberg.

Jonas var født 3/10 1748 i Långasjö iflg. HFL fra Qvill, men det har ikke kunnet bekræftes. Hans brud var den unge pige **Anna Greta Schening**, født i Karlshamn d. 24. januar 1756. Hun var datter af farver og borger Samuel Schenning, som d. 23. maj 1755 var blevet viet til sømandsdatteren Christina Maria Gyllberg, 11 dage før hendes 15 års fødselsdag! Moderen var altså blot 15 1/2 år, og hun fik yderligere 5 sønner og 5 døtre. Den sidste fødtes i 1782, altså 4 år efter Anna Greta blev gift.

Hvor de nygifte i første omgang bosatte sig er endnu ikke konstateret, idet HFL for deres senere bopæl, Fliseryd, ikke findes før 1784. Men iflg. senere HFL i Fliseryd fik de allerede i april 1779 deres første barn, som blev døbt **Christina Margaretha**. Hendes fødested og fødselsdato mangler på alle relevante lister og er måske udeladt for at dække over, at hun blev født 5-6 måneder efter brylluppet.

Det kan tænkes, at Jonas ligesom den senere omtalte

Eksempel på vandmærke

Petter Widerström som ung svend har arbejdet ved Ronneby Pappersbruk, som lå en snes km øst for Karlshamn, og at Christina Margaretha blev født der i området. I hvert fald var Jungfru Anna Greta Schening dåbsvidne i Karlshamn d.4/9 1778, da hun var gravid.

1781 var familien flyttet til Fliseryd; 16'april fødtes det andet barn, datteren Ulrica Sophia. I dette år ses af kirkeregnskaberne, at "Papersmakaren Widerström" (som også kan have været Israel) tilbagebetalte et lån på 16 mark til kirken.

Før Jonas kom dertil havde et mantal i Fliseryd 1777 på Bankeberg anført Hr. Norden-ankar med familie og på det tilhørende pappersbruk Israel Widerström med hustru, 2 sønner og 5 tjenestefolk. Han var ca. 5 år ældre end Jonas, og ifølge M.Tärnfors' bog om Fliseryd var Israel allerede i 1767 papirmester på Skorpatorp.

Ved de første HFL i 1784-93 var Jonas Fabrikør på Bankeberg Papersbruk, og parret havde da ialt fået børnene:

- Christina Margareta f. april 1779
- Ulrica Sophia f. 15/4 1781

- Johan Fredric f.16/3 1782, men død 1790
- Johanna Fredrica f. 6/12 1784
- Gustaf Peter f. 28/5 1786 og død tidligt
- Catharina Maria f. 19/2 1787 men død 1790
- Gustaf Peter f.2/2 1789
- Johan Fredric f. 5/4 1791
- En dødfødt datter 18/9 1793

Men Anna Greta var livskraftig, hun levede endnu mange år. Navnene Johanna Fredrica og Johan Fredric må stamme fra et meget estimeret familiedlem, og de går igen i følgende generationer, ligesom flere piger blev opkaldt efter Anna Greta.

Bankeberg lå ved den store Emå's nedre løb SV for Oskarshamn. Dets ejer hed Norden-ankar, og han og fru var dåbsvidner for nogle af Jonas og Israel Widerströms børn. På værket tilvirkedes konceptpapir og grovere papirsorter.

Engang i perioden 1793-97 forlod familien Bankeberg og flyttede langt op ad Emåen til Qvill pappersbruk i Ökna sogn øst for Vetlanda, hvor Jonas derefter var "Fabriqueur" indtil sin død. Jonas har været en klassisk brukspatron, som stod i spidsen for et

patriarkalsk samfund; man kunde gentagne gange i de følgende ti år se ham med hustruen, datteren Demoiselle Johanna Fredrica og undertiden sønnen Gustav Peter som dåbsvidner for "undersåtternes" børn.

15. september 1798 var der dobbeltbryllup i Ökna - de to ældste døtre blev gift samme dag, og kirkebogen anfører: "Garfvaren Mästar David Bodecker från Döderums Vik och Jungfru Greta Christina Viderström uti Qvill. Till morgongåfva näkades". Og dernæst: "Pappersmakaren Petter Viderström ifrån Bankenbergs Bruk och Jungfru Sophia Ulrica Viderström uti Qvill. Morgongåfvan Intet." (Mange andre gav fra 10 til 50 Lod Silfver). Det første pars skæbne berettes der om i kapitlet "GARVEREN". Den anden brudgom, Petter, var søn af Israel og omtales under hans efterslægt her i kapitlet.

I 1798 boede også en Johan Schening f.1780 hos familien i Qvill, efter al sandsynlighed Anna Gretas yngste broder.

Jonas ledede værket i Qvill, indtil han døde af bugfeber d. 9/7 1815. I begravelsesregistret kaldtes han "högädla fabriqueuren". Kort efter døde enken Anna Greta d.3/9 1815.

I 1806-15 ses af HFL, at Qvill ejedes af fabriqueur Pet^r Viderström boende i Fliseryd sogn, Skorpetorp, og det bekræftes i de følgende lister indtil 1829. Efter 1798 var der i nogle år tre hjemmeboende børn hos Jonas og Anna Greta:

- Johanna Fredrica f.1784, som 1812 flyttede hjem fra Öland og derefter boede forskellige andre steder; hun flyttede således 1832 fra Åby til Christdala, hvor hun var husholderske for løjtnant Baumgarten, vel en ven af broderen Johan Fredric, som var sergent.

I 1841 var hun gift med handelsmand J.P. Grandin i Kalmar, f.1800. Der havde hun en fosterdatter Johanna Fredrica f. 11/12 1835 (løjtnantens barn?). 1842-45 boede niecen Gustava Cecilia hos dem.

- Gustaf Peter f.1789 kom i lære og var som udlært svend dåbsvidne 1811 sammen med Johan Fredric. Han flyttede fra Qvill og vendte efter Jonas' død 1815 tilbage fra Virserum som gift med Gustava Regina Boje, f.9/5 1795 i Eksjö. Gustaf Peter var 1815 Pappers Fabriqueur og Arrendator af værket. Gustav og Gustava fik børnene:

- Carolina Margreta f.18/6 1816 i Ökna.
- Carl August, f.10/12 1817 i Ökna, kom 1839 som papirmagersvend til Kalmar, derfra som bogholder til Ålem ved Emåens udløb. 1841 boede han i Kalmar hos fasteren, som var gift Grandin, og d.26/11 1850 blev han viet i Kalmar Stadsförsamling til jfr. Carolina Maria Thesche, f.1825. 3/3 1856 blev han borger i Kalmar med inden- og udenrigshandel og ernærede sig siden som kornhandler. Han havde børnene:
 - Anna Gustafva Carolina f.1852.
 - Carl Axel Gustaf f.1855 og død 1859.
 - Fredrika Johanna f.17/8 1820 i Ökna.
 - Elina f.20/1 1823 i Ökna.
 - Gustafva Cecilia f. 1825 i Södra Vi.

1824 flyttede Gustaf Peter til Brå(?), men måske kun midlertidigt, idet han 1829 flyttede fra Qvill til Gustafsholm i Södra Vi sogn, med anmærkningen "Lärer uppehålla sig i Marie-dal". 1836 flyttede han som enkemand fra Ökna til Prinsnäs i Norra Sandsjö sogn, hvorfra han igen flyttede bort 29/11 1837 med 2 døtre.

- Johan Fredric f.1791 var 1811 sergent og flyttede 1816 til Göteborg; i HFL 1815-22 optræder han endnu som sergent boende hos moderen i Qvill. (Ikke at forveksle med Petter W's søn af samme navn, f.1805 i Fliseryd.)

I 1822 kom papirmesteren Georg Martin Blomqvist til Qvill fra Fliseryd. Han var gift med Petter Widerströms datter Johanna Lovisa f.1801 og havde sønnen Petter Andreas f.13/2 1823. 20/3 1825 døde imidlertid Johanna Lovisa i barselseng samme dag som datteren Anna Sophia, og Blomqvist blev gift påny med Johanna Christina Norlin, f.1802 i Skirö, og fik sønnerne Jaen Martin 1828 og Carl Adolph 1830. Han overtog Qvill efter Gustav Peter og fortsatte i hvert fald efter 1836.

Pakningsetikette

ISRAEL (1743-1801) OG EFTERSLÆGT

Widerström-familien havde to hoved-tilholdssteder, Fliseryd sogn med Bankeberg og Skorpetorp, og Ökna sogn med Qvill. Som nævnt er Israel den første, der ses i annalerne, nemlig i 1767 som papirmester på Skorpetorp og i 1777 som papirmester på Bankebergs Bruk, det som major Alexander Norden-ankar havde anlagt i 1775.

Bankeberg havde i 1831 7 ansatte og producerede 100 ris trykpapir, 350 ris karduspapir m.m., ialt 450 ris med en salgsværdi af 966 Rd. Banco. 1850 fremstilledes den dobbelte mængde med 8 ansatte.

Israel Widerström var født ca. marts 1742 iflg. begravelsesregistret og gift før 1767 med **Anna Maria Andersdotter**, f.ca.1755. Israels fødested er ikke angivet noget sted. 1762-65 fandtes ved Gölpa Bruk i Västrum sogn nær Västervik en svend Widerström f.ca.1742 med hustru Catharina f.ca.1744 - muligvis Israel med en tidligere hustru. I 1795 kaldtes Israel ikke længere papirmester, men fabriqueur. Han døde af koldfeber 8/11 1801 og efterfulgtes af de to "fabriqueurs", Johan Schening og sønnen Israel.

I 1784, da Jonas var blevet papirmester på Bankeberg, var Israel flyttet tilbage til Skorpetorp. En datter Beata, f.1772, var død 4 mdr. gammel, iøvrigt havde parret 6 børn:

- Sven f.18/2 1767 blev "adjunkt" i menighederne i Fliseryd, Fagerhult og Norra Möckleby indtil 1803, hvorpå han blev "komminister" i Högby på Öland til sin død 8/1 1814. Han var gift med Kirstin Johans Dotter f.1764, og de fik sønnerne:

- Johan Peter f.5/10 1793 i Fliseryd
 - Israel f.2/10 1797 i Torp, Fliseryd.
 - Sven Magnus f.18/11 1802 i Svartebäcken, Fliseryd.
- Sven var gift 2 gange, 2' gang 27/4 1804 med Maria Larsdotter Holmén, f.8/4 1775 i Fliseryd, som døde 1843 efter mange års legemlig og psykisk sygdom. Sven og Maria fik børnene:
- Aurora Christina f.21/3 1812.
 - Lovisa Wilhelmina f.27/6 1815.
 - Gustaf f. 8/7 1817.
 - Martha Sophia f.25/7 1821.
- Maria (Maya) Elisabeth f.28/9 1769 i Fliseryd blev gift 28/7 1786 med garveren Sven Sjöström, f.1746 i Christdala. De boede på Bankeberg, senere på Vadqvarn. Maria flyttede som enke til Mönsterås mellem 1820 og 26. Deres børn var:
- Anna Maria f.1787 og død 1788
 - Andreas f.1788
 - Gustaf f.1789
 - Carl Fredric f.1792
 - Anna Maria f.1793
 - Stina Caisa f.1796
 - Israel f.1797
 - Sven f.1798
 - Johanna Elisabeth f. 1801 og død 1802
 - Andreas f.1807
- Beata f.7/4 1772, død 31/7 1772
- Petter f.28/6 1773 i Fliseryd. Gift 15/9 1798 i Ökna med (kusinen?) Ulrika Sophia Widerström, datter af Jonas; dette ægteskab er allerede omtalt, ligeledes at Petter på et ukendt tidspunkt var blevet ejer af Qvills Bruk. Han rejste 1794 fra Skorpetorp og kom efter faderens død 1801 tilbagedertil som papirmester; hangennemførte en overenskomst med indbyggerne i Högsby, Långemåla, Fliseryd og Ålem om,

at de skulde levere klude udelukkende til værkerne i Fliseryd, iflg. kgl. ordre af 1824, og 3 år senere kom lignende til at gælde for Glömminge, Algutsrum, Torslunda, Vickleby, Resmo og hele syd-Öland. En betingelse for disse privilegier var, at værkerne skulde levere skrivepapir til kirken. Og prisen, som betalte for den leverede "lump", dvs. klude, var 40 skilling for rensede og blegede klude, for ublegede og farvede 24 sk. og for uld 8 sk. I 1831 havde Skorpetorp 13 ansatte arbejdere og fremstillede ialt 1130 ris papir til en værdi af 1676 Rd. Banco.

I 1829 flyttede Petter Widerström sin bopæl fra Fliseryd til Qvill, hans familie omfattede da hustruen Ulrica Sophia og børnene Carl Peter, Malcus og Anna Carolina(?). Kort efter Petters flytning fra Fliseryd døde han d.5/1 1831, og hans enke blev boende i Qvill, indtil hun i 1856 flyttede til Myresjö med anmærkingen: Vistas i Alshede.

Petters og Ulricas børn var:

- Anna Gretha f. 26/9 1799, død 2/6 1821
- Johanna Lovisa f.2/5 1801, gift 1822 i Qvill med papirmester Georg Martin Blomqvist, f.1794; Johanna Lovisa døde 20/3 1825, dagen efter Annas fødsel. De havde børnene:

- Petter Andreas f.13/2 1823

- Anna Sophia f.20/3 1825
- Johan Fredric f. 22/4 1805, som i 1821 var flyttet til Döderhultsvik, og 28/9 1828 var han svend og flyttede til Blomsholm Bruk i Kråkshult ca.20 km nord for Qvill. Han blev d.3/3 1829 som papirmester gift med "Jungfru Velädla Ingrid Sophia Fröberg på Läggevi", 27 år, f. i Göteborg, og flyttede så ind på Skorpetorp i Fliseryd i

stedet for Petter og familie, som flyttede til Qvill i Ökna sogn. De fik børnene:

- Hildegardt Cathrine Sophie f.26/4 1829, var fra 1840 fosterdatter hos tøndebinder Truels Ceder-gren i Kalmar. Hun blev gift i Kalmar 9/9 1856 med koffardikaptajn Robert Frederik Johansson.
- Henriette f. 22/6 1831
- Anna Carolina f.15/4 1833
- C. Fredr. f.18/3 1837. 12/11 1837 flyttede "tidl. papirmester og beboer på Skorpetorp, enkemand J.F. Widerström" til Nyholmsbruk i Prinsnäs, Norra Sandsjö sogn. Skorpetorp var nemlig brændt! Det blev istandsat af Nordenankar, men Johan Fredric blev tilsyneladende degraderet. Det lader også til, at han kom til Blomsholm igen som svend og i 1843 ved udskiftning med broderen Malcus flyttede fra Blomsholm i Kråkshult hjem til Qvill. I 1850-tallet var han værkfører på Alstermo Bruk i Älghult sogn ved Alsteråen.

- Ulrica f.11/8 1807, død 14/3 1824

- Carl Peter f. 9/10 1810, kaldtes i 1829 Fabriqueur. Han flyttede 1833 til Skirö 10 km vest for Qvill. Hans hustru Susanna Lovisa Norlin, f.1809 i Skirö, var 1832 kommet til Qvill og de fik børnene:

- Ulrika Kristina f.24/10 1832, som blev gift med spejlfabrikant Magnus J.Kindberg i Vimmerby og fik sønnen
- Zacheus f. 1/12 1856
- Carl Wilhelm f.8/11 1834 i Skirö, præst fra 1868 i Burseryd, Markaryd, Hinne-ryd, Hjelmseryd, Breda-ryd, Ljunga og fra 1778 i Urshult
- Per Johan f.2/9 1843 i

Åkarp, Rogberga sogn, var stud. teol. men døde af tuberkulose i Värnamo 30/5 1870

- Carolina f.12/10 1813, død 1818

- Malcus f.28/3 1820, som i 1842 var svend og tilflyttet fra Grönna (Gränna?) og i 1843 flyttede til Kråkshult med hustruen Johanna Carls-dotter, f.1820 i Ödeshög, og datteren

- Sophia Christina f. 13/12 1842.

- Anna Carolina f.30/6 1822, som endnu i 1844 boede hos moderen i Qvill.

- Beata f.15/5 1776 i Fliseryd, var dåbsvidne i 1796.

- Israel f.17/12 1778 i Fliseryd ledede sammen med den 4 år yngre Johan Schening Skorpetorp. Johan var født i Karlshamn 23/8 1782 og efter alt at dømme broder til Anna Greta g.m. Jonas Widerström. Israel blev gift 16/12 1804 med Anna Stina Hansdotter Hultman, f. 1775 i Högsby, og de fik børnene:

- Johan Fredric f.10/4 1806. Flyttede 1826 til Blomsholms Bruk i Kråkshult.

- Johanna Fredrica f. 29/3(?) 1808, boede på Bankeberg 1835

- Ulrika f.17/7 1811, var på Bankeberg 1835

Israel jun. døde allerede 20/9 1811 af vattersot, og enken giftede sig 18/12 1812 med hans kompagnon Johan Schening, som nu var på Bankeberg, og med hvem hun fik børnene Anna Greta f.14/7 1814 og Christina Maria f.13/11(?) 1815. Anna Hansdotter Schening rejste 2/2 1832 med Dem. Ulrika Widerström til Bruzaholm i Hult sogn.

- Andreas f.5/10 (5/9, 9/5?) 1781 i Fliseryd var 1807 fabriqueur på Bankeberg og gift med Lisa Cajsa Åberg, f. ca.1783;

de havde da to børn. Efter 1808 flyttede de til Blomsholm i Kråkhult, hvor de fik yderligere 5 børn:

- Johanna Lovisa f.20/11 1806 i Fliseryd
- Carolina f.1808 i Fliseryd
- Wendela Ulrika f. 1812 i Kråkhult
- Christina Charlotta f.19/5 1814 i Kråkhult, gift 18/8 1835 med Petter Ekevall
- Frans Peter f.16/11 1815 i Kråkhult
- Carl August f.28/9 1817 i Kråkhult
- Ottiliana Fredrika Amalia f.26/7 1820 i Kråkhult, gift 19/6 1840 i Kråkhult med Carl Schoultz.

ANDRE WIDERSTRÖM

Blandt de muligvis beslægtede Widerström synes i hvert fald én at kunne have været broder til Jonas og/-eller Israel: I 1765 var svenden **Petter Widerström**, f.ca.1746, ansat ved Gölpa Bruk i Västrum sogn nær Västervik. I Ronneby boede ved mantallet 1770 den ugifte Pappers Gesällen Petter Widerström. 1776 flyttede papirmagersvenden Petter Widerström, f.ca.1744, fra Fliseryd til Qvarnnäs Bruk i Hjorted sogn mellem Vimmerby og Västervik. Og blandt de fødte i Ösjöfors i Rumskulla sogn fandtes 19/9 1781 Israel Magnus, søn af Pappersmakaren Petter Widerström og Madam Anna? Eleonora Sederstrand.

En anden mulig slægtning er svenden **Anders Widerström**, gift med Anna Stina Danielsdotter f.ca.1771, som havde børnene:

- Cajsa Lisa f.17/9 1806
 - Justina Maria f.15/6 1810
- Han var fadder 2/5 1801 til Petter W's datter Johanna Lovisa og 25/12 1801 til Sven Sjöströms datter Johanna

Elisabeth. Han var da svend på Skorpetorp, blev senere papirmester og ejede Bruzaholm 1820-28.

Gudmund Widerström var født 1764 i Långasjö; et andet sted siges han født i Ljuder sogn. Han var ansat på Bankeberg 1784-85 og 1793-94. Han flyttede til Skrufshult Bruk i Mönsterås sogn, blev gift 1795 med Anna Cajsa (Catharina) Samuelsdotter f.1777 i Mönsterås og fik døtrene Anna Greta 10/2 1797 og Johanna Sophia 24/3 1800, begge født i Mönsterås. 1800-1802 var familien ved værket Qvarnnäs i Hjorted sogn.

Sven Widerström var svend på Skorpetorp 1784. I 1793-94 fandtes på "Storabok",.....berg i Fliseryd, Sven Widerström f.1762 i Virserum, med hustru Stina f.1764 og søn Johan Peter f.5/10 1793.

Derefter kan nævnes en række Widerström'er, hvoraf nogle kan have været af samme familie som de allerede nævnte:

Svenden Sven Jönsson (Jonsson) Widerström, f.6/1 eller 6/6 1799 i Malmbäck ca. 50 km vest for Eksjö flyttede 1821 fra Ökna til Carlsfors i Tuna sogn SØ for Vimmerby og 1822 fra Mantebo til Helgerum (også kaldet Gölpa) i Gladhammars sogn nær Västervik. Der nævnes også en svend, senere "lumpsamlare", Svante Widerström, som må være den samme: Han var f.6/1 1799 i Almesåkra (ca.10 km fra Malmbäck), boede før 1830 på Mariedal Bruk i Gärdserum sogn og ca.1830 på Cedersholm Bruk i samme sogn med hustru og søn Johan Fredric Eugen f. dér 17/1 1829, fik 1836 sønnen Svante Wilhelm og døde 1837.

Svenden Johan Widerström f.1807 i Ålmeboda flyttede 1833 fra Mariedal til Fagerstad.

Der kunde opregnes endnu en lang række Widerström fra omkr. 1800 i Småland og

Blekinge, hvoraf ingen umiddelbart tyder på at have slægtsforbindelse med Jonas og Israel. F.ex. Åkerman (agerbruger) Israel W. i Kalmar 1739-81, snedker Anders W. i Fliseryd f.1777, sømand Anders W. i Döderhultsvik f.1780, kakkel-ovnsmager Olof Jonsson W. i Vimmerby 1805-61, skipper Sven W., viet i Kalmar 1791, hatte-magersvend Carl Magnus W. flyttede 1841 fra Kalmar til Eksjö, t.f.jägmester i Kalmar län I.S.W., død 18/6 1857 i Gaxa, skrædermester Johannes W. borger i Karlskrona 1762, død 1789, garvermester Lorents Friedric W. borger i Karlskrona 1769, skoflikker Peter W. i Karlskrona fik tvillinger Isak og Jakob 1777, tøndebinder Lars W. købte hus i Karlskrona 1788,

kromand Jacob Israelson W. borger i Karlskrona 1723, kammerjomfru Wilhelmina W. f.1821 i Eksjö (HFL 1854 Växiö), guldsmed Johan Peter W. i Västervik fik 1825 søn Johan Bernhard, møller Jonas W. boede 1766 i Karlskrona med hustru, datter Helena og mindreårige børn Gudman, Erich og Elisabeth.

Søgningen efter Jonas Widerströms forældre har bl.a. været koncentreret om egnen omkring Linneryd, hvor der er truffet flere af navnet, mest soldater. Det er endnu håbet, at forældrene en dag må findes; indtil da vil nærværende dokumentation kunne fastholde, hvad der hidtil er opnået.

December 1996

JONAS WIDERSTRÖMS STAMTAVLE

Widerström, Jonas 1748-1815

- Widerström, Margareta Christina 1779-
 - |---•Bodecker, Nicolaus 1799-
 - |---•Bodecker, Anna Greta 1801-
 - |—•Bodecker, Johanna Catharina 1802-
 - |—•Bodecker, Olaus Hindrich 1804-1851
 - |—•Bodecker, Carl Ulric Wilhelm 1831-1831
 - |—•Bodecker, Carl Wilhelm 1832-
 - |—•Bodecker, Anna Sophia Charlotta 1835-
 - |—•Bodecker, Johan Fredric 1840-
 - |—•Bodecker, Christina Margaretha 1806-
 - |—•Bodecker, Johan Fredrik 1809-
 - |—•Bodecker, Lovisa Maria 1811-1833
 - |—•Bodecker, Carl Peter 1813-1880
 - |—•Bodecker, Carl Oscar Hugo 1843-
 - |—•Bodecker, Friedrich 1845-1908
 - |—•Bodecker, Christina Charlotta 1852-
 - |—•Bodecker, Fredrika Sofia 1858-
 - |—•Bodecker, Sophia Carolina 1815-1817
 - |—•Bodecker, Adam Frantz 1818-1884
 - |—•Comistabili, Gustav Adolf 1853-
 - |—•Bodecker, Frandsine 1854-1918
 - |—•Grønbek, Alfred 1880-
 - |—•Grønbek, Walter 1882-
 - |—•Grønbek, Azelda
 - |—•Grønbek, Ruth
 - |—•Bodecker, Frands 1855-1896
 - |—•Bodecker, Albert Frantz 1885-1965
 - |—•Bodecker, Ellen Emma Aurora 1890-1948
 - |—•Bodecker, Oscar 1858-1925
 - |—•Bodecker, Ella 1886-
 - |—•Bodecker, Olga 1889-1987
 - |—•Bodecker, Alexander 1861-1924
 - |—•Bodecker, Karen 1892-1951
 - |—•Bodecker, Ingeborg 1896-1981
 - |—•Bodecker, Johanne 1863-1937
 - |—•Boldt, Astrid 1883-1978
 - |—•Boldt, Frantz Alfred Otto 1890-1973
 - |—•Boldt, Valborg Kathinka 1886-1966
 - |—•Bodecker, Juliana Emerentia 1823-
 - |—•Rylander, Jenny 1859-
 - |—•Rylander, Frans Johan 1863-
- Widerström, Ulrika Sophia 1781-1856
 - |—•Widerström, Anna Gretha 1799-

- | —●Widerström, Johanna Lovisa 1801-1825
 - | —●Blomqvist, Petter Andreas 1823-
 - | —●Blomqvist, Anna Sophia 1825-1825
- | —●Widerström, Johan Fredric 1805-
 - | —●Widerström, Hildegardt 1829-
 - | —●Widerström, Henriette 1831-
 - | —●Widerström, Anna Car. 1833-
 - | —●Widerström, C. Fred. 1839-
- | —●Widerström, Ulrica 1807-1824
- | —●Widerström, Carl Peter 1810-
 - | —●Widerström, Ulrika Kristina 1832-
 - | —●Kindberg, Zacheus 1856-
 - | —●Widerström, Carl Wilhelm 1834-
 - | —●Widerström, Per Johan 1843-1870
- | —●Widerström, Carolina 1813-1818
- | —●Widerström, Malcus 1820-
 - | —●Widerström, Sophia Christina 1842-
- | —●Widerström, Anna Carolina 1822-
- | —●Widerström, Johan Fredric 1782-1790
- | —●Widerström, Johanna Frederica 1784-
- | —●Widerström, Gustaf Peter 1786-1789
- | —●Widerström, Catharina Maria 1787-1790
- | —●Widerström, Gustaf Peter 1789-
 - | —●Widerström, Carolina Margreta 1816-
 - | —●Widerström, Carl August 1817-
 - | —●Widerström, Anna Gustafva Carolina 1852-
 - | —●Liljegren, Anna Maria 1876-
 - | —●Liljegren, Walborg Linnea 1877-
 - | —●Liljegren, Carl 1878-1879
 - | —●Liljegren, Erica Sophia 1879-
 - | —●Anckerstrand, Maria
 - | —●Widerström, Carl Axel Gustaf 1855-1859
 - | —●Widerström, Fredrica Johanna 1820-
 - | —●Widerström, Elina 1823-
 - | —●Widerström, Gustava Cecilia 1825-
- | —●Widerström, Johan Fredric 1791-
- | —●Widerström, (Dødfødt) 1793-

ISRAEL WIDERSTRÖMS STAMTAVLE

Widerström, Israel 1742-1801

- Widerström, Sven 1767-1814
 - Widerström, Johan Peter 1793-
 - Widerström, Israel 1797-
 - Widerström, Sven Magnus 1802-
 - Widerström, Aurora Christina 1812-
 - Widerström, Lovisa Wilhelmina 1815-
 - Widerström, Gustaf 1817-
 - Widerström, Martha Sophia 1821-
- Widerström, Maya Elisabeth 1769-1807
 - Sjöström, Anna Maria 1787-1788
 - Sjöström, Andreas 1788-
 - Sjöström, Gustaf 1789-
 - Sjöström, Carl Fredric 1792-
 - Sjöström, Anna Maria 1793-
 - Sjöström, Stina Caisa 1796-
 - Sjöström, Israel 1797-
 - Sjöström, Sven 1798-
 - Sjöström, Johanna Elisabeth 1801-1802
 - Sjöström, Andreas 1807-
- Widerström, Beata 1772-1772
- Widerström, Petter 1773-1831
 - Widerström, Anna Gretha 1799-
 - Widerström, Johanna Lovisa 1801-1825
 - Blomqvist, Petter Andreas 1823-
 - Blomqvist, Anna Sophia 1825-1825
 - Widerström, Johan Fredric 1805-
 - Widerström, Hildegardt 1829-
 - Widerström, Henriette 1831-
 - Widerström, Anna Car. 1833-
 - Widerström, C.... Fred. 1839-
 - Widerström, Ulrica 1807-1824
 - Widerström, Carl Peter 1810-
 - Widerström, Ulrika Kristina 1832-
 - Kindberg, Zacheus 1856-
 - Widerström, Carl Wilhelm 1834-
 - Widerström, Per Johan 1843-1870
 - Widerström, Carolina 1813-1818
 - Widerström, Malcus 1820-
 - Widerström, Sophia Christina 1842-
 - Widerström, Anna Carolina 1822-
- Widerström, Beata 1776-
- Widerström, Israel 1778-1811
 - Widerström, Johan Fredric 1806-

- | |——●Widerström, Johanna Fredrica 1808-1835
- | |——●Widerström, Ulrika 1811-
- |——●Widerström, Andreas 1781-
 - |——●Widerström, Johanna Lovisa 1806-
 - |——●Widerström, Carolina 1808-
 - |——●Widerström, Wendela Ulrika 1812-
 - |——●Widerström, Christina Charlotta 1814-
 - |——●Widerström, Frans Peter 1815-
 - |——●Widerström, Carl August 1817-
 - |——●Widerström, Ottiliana 1820-

